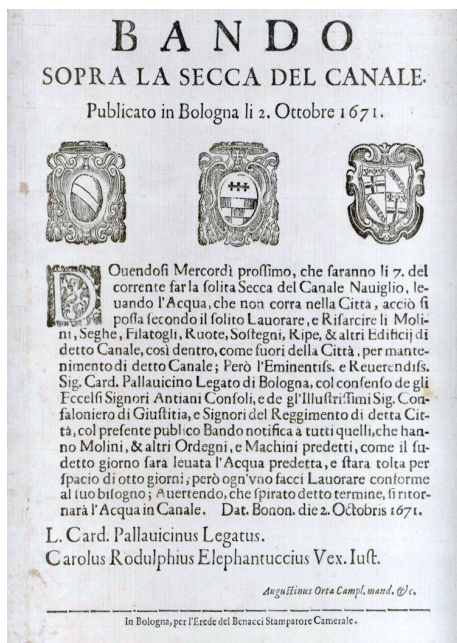

Dal panirân ed Cúccoli
Un fôî antîg e prezîiâs

L é un fôî sutîl sutîl, d una chërta fâta a man una móccia d ân fâ, magâra int la Cartarî di Bardi, lé al Batfêr (almânc acsé am piês ed pinsêr...). Una chërta ch'l'é un gudiôl a tuchêrta, nasêrta. Âl parôl e i stém m i én stanpè con un inciòster ch'l à resistó benéssum ai sêcol.

Ste fôî antîg a l ò catè int al catâlog dla Librarî Anticuèria SEAB, un santuèri ed chërta ch'l à i sù lochèl in via Gombruti al nómmer 9/a. La titolèr ed ste paradîs l'é la Guia Forni, la fiôla d Arnaldo Forni, l editâur che con la tècnica dâl còpi anastâtîc l à regalè a tótt i bâsta ch'séppa cunpâgna mé la pusibilitè d avoir in cà di lîber prezîiâs *in copia fedele all'originale*.

A mé am piês ed pensêr che sta stradlénna, ch'la va da Portanôva a Barberî, in dôvv ai é anc la Sinagôga di zudî, la séppa drî a dvintêr "la strè di lîber antîg", parché sâmpêr lé, al nómmer 3/a, ai é anc la librarî anticuèria dla Nella Parolini, una sgnâura ch'la pôrta un cugnómme che par dimónndi bulgnîs l à un significhèt particulêr. V arcurdêv quand al prinzèppi dla scôla as andêva lé sâtta al "Palâz dal Tòr" (*), int la scantunè stra Ûgo Bâsi e Testoni, a prenòtêr o ritirêr i lîber? Ai éra un fisumèri ch'al parêva d êser al Litorièl... A turnêven a cà con una spôrta ed lîber ch'i srénn

stè nûster cunpâgn par socuânt ân: "Aurea Roma" (Danielli-Saccomanno-Tantucci) o al vocabolèri ed latén *Campanini-Carboni* o magari i trî libron d'la leteratûra itaglièna dal profesâur Pazâja. E i "Bignamén" in dôvv vlaggna métttri? Chi libartén ch'i êren di riasónt ed tótti âl matèri, *un agile compendio dello scibile umano* che tótt quant avân avó pr âl man? A cunprêven incôsa lé da Parolini o magâra da Nâni, sâtta al pôrdg dla Môrt, in dôvv ai éra Carmine, al chèp cumâss, che mé a l ò incuntrè brîsa trûp ân fâ, bèle pensionè e vèc' cme al còcc, mo sâmpêr prânt a dèr un cunsèi par dlîzer al lîber gîosst.

Quant ed chi arcòrd... mo adès a tâuren al nôster fuitén sutîl, in dôvv ai é scrètt acsé che "*Dovendosi mercoledì prossimo, che saranno li 7 del corrente (utâbber dal 1671) far la solita secca del Canale Naviglio (al Navèlli), levando l'acqua, che non corra nella Città, acciò si possa secondo il solito Lavorare, e Risarcire li Molini, Seghe, Filatogli, Ruote, Sostegni, Ripe & altri Edifici di detto Canale, così dentro, come fuori della Città, per mantenimento di detto Canale; però l'Eminentiss. e Revendiss. Signor Card Pallavicino Legato di Bologna, col consenso degli Eccelsi Signori Anziani Consoli, e degli Illustrissimi Confaloniero di Giustizia, e Signori del Reggimento di detta Città, col presente pubblico Bando notifica a tutti quelli, che hanno Molini, & altri Ordegni, e Machini predetti, come il suddetto giorno sarà levata l'acqua predetta, e sarà tolta per spazio di otto giorni, però ognuno facci Lavorare conforme al suo bisogno; avvertendo che spirato detto termine, si ritornerà l'acqua nel canale.*"

Praticamânt l é un avîs ch'al dîs acsé che dai 7 ai 15 d utâbber dal 1671 i arénn méss in sacca al canèl ed Ragn e âl sâu derivaziân (Cavadèzz, Mulénni, Navèlli) par dèr môd a tótt quî ch'i adruvêven la sô âcua ed fêr i lavurîr ed manutenziân nezesèri.

Al bèl l é che mé ai ò incurnisè in cà anc un èter band ch'al dîs praticamânt al stass quèl, sâul ch'al pôrta la dèta di 27 d utâbber dal 1972, ch'al srêv pò co-

me dir... 301 ân dâpp!

Un'últma curiositè: cum ai ò détt, ste band al fô stanpe dal 1671, la blazza ed quénng' ân prémma ch'al fôss inaugurè al Pânt Nôv, cgnusó in sèguit con al nómm ed Pânt dla Biânda che, se Dîo vòl, al n é brîsa andè a finîr int al panirân ed Cúccoli. Cómme dal rêst an i é brîsa andè a finîr gnanc al mî fuitén antîg, par mèrit dla Guia e ed tótt chi brèv anticuèri cme lî e cme la Nella... Un cunsèi: andèi a catèri, stâl dâu sgnâuri, anc sâul par nasèr al prufómme ed bôna cultûra ch'as respîra lé in via Gombruti, la strè di lîber antîg.

F. C.

(*) Quall che adès l é ciamè *Palazzo del Toro* (dal nómm d'la Sozietè d Assicuraziân ch'l'é la proprietèria e ch'l'à al sô stémma rapresèntè da un tòr ed brânz murè int l'infazè) l éra una vòlta l Hotel Brun, l albèrg in dôvv al s farmèva al rà quand l arivèva in vîsita a Bulaggna. Mo prémma ancâura l éra al palâz d'la famajja Ghisilieri, un cheplavâur tirè só dal 1491, ch'al fô pò bunbardè dai reoplân aleè int l'últma guèra. Guardând (què sâtta) âl fotografî di dânn subé as vadd ch'al srêv stè pusèbbil fêrel turnèr cum l éra prémma, prezîs a quell ch'i fènn pr al Palâz d'la Mercanzî, mo pò la gran fûria ed tirèr só un quèl nôv, con una spaisa pió mudèsta rispèt a quella ch'ai srêv vló par restaurèl, i fènn dezîder ed tirèr só cal quèl urânn d' ch'a vdân adès, con bôna pès ed quî che con gîossta rasân i arénn vló vâdder turnèr al *primitivo splendore* al bèl palâzân rinasimèntèl.

Al Sià a Bulaggna

Ai ónng' d Agásst dal 1873, ai arivé a Bulaggna al Sià ed Pêrsia *Nasser-Ed-Din*, che int al sô Pajais l'era ciamè *Re dei Re* o anc *Figlio del Sole*. L'avèva un gran sèguit ed servitùr, curtigiàn, sàtt-panza e al prenoté utantatrai stanzi (sé, 83!) al *Hotel Brun* in Ògo Bâsi.

Par fèr divartír ste gran parsunâg', àli autoritè zitadènni i al cundusènn a un spetâcuel dal nòster Teàter Comunèl dóvv, in chi dé, as esibèva la Cunpagnî franzaisa dal *Circo Guillaume*. Tótt i spetadûr ed cla sîra, invèzi ed guardèr al spetâcuel in vatta al pelcsênic, i puntèven al canucèl vèrs al pèlc dàli autoritè par guardèr al Sià che, ògni tant, al sbatèva àl man digànd *molto pello, bellissimo!* Però, al quèl ch'al tiré de pió la curiusità di bulgnîs in cla serèta dal Comunèl, an fó brîsa al Sià, mo dù sugèt ch'i stèven atais a ló. I èren cinuclétt, con una barbatta a pònta, tótt intabarè e i curtigiàn dal *Re dei Re* i i tgnèven sänper i ùc' adòs an pirdandi mài ed véssta. Acsé la fantasî di bulgnîs la taché a còrrer e ai saltè fòra la vuès che, chi dù là, i fòssen di nòbil cundanè al tâi dla mazòca e che al rà al i tuléss sîg par mòd ch'i n tajéssen brîsa la lâza. Al mistèri ed chi dù con la bërba al se spargujé in zitè e, còmm suzèd sänper in sti chès, tótt la zänt i gèven la sô.

Pròpi in chi dé, l inzgnîr Mâmo l'avèva inaugurè al stabilimânt termèl *Bagni Nuovi del Reno* dóvv, con tótti àl cumditè ed chi ténp, as fèva i bâgn rinfrescànt e la cûra dàli âcuv. Al Sià con i sù persiàn i vòlsen andèri anca làur. E lé as presenté un mèz incâli. I dù persianén con la barbatta a pònta, pr i sarvézzi termèl i dmandènn d'avair dàli inserviänti fâmmen. Al diretâur, dnanz a sta dmanda, l'era un pô int l inbarâz pinsànd a chisà còsa. Mo pòst che i i avèven détt d'acuntintèr i òspit furastír, al mandè int àl stanzi da bâgn ed chi dù àl dâu camarîri pió bèli ch'l'avèva. Al fé anc un'arcmandaziàn:

- *Ragazôli, stè bän in uraccia; se par cunbinaziàn chi dù spomèti coi barbén i pruvéssen ed slunghèruv una man indòs, tachè a fèr di gran roi che mé arív int un spèll, a m arcmand!*

E invèzi al fó pròpi d'ed lé che al mistèri al vèns s-ciaré. Cäl dâu cama-

rîri, dâpp fât al sô dvair, àl turnènn fòra e àl cuntènn tótti divarté la veritè: arivé ch'àl fónn int la stanza, chi dù i tachènn a smanvères par fèr al bâgn, i s cavènn la bërba ch'l'èra fènta e inpatachè con dla còla, i s tirènn zâ i pâgn e... ai saltè fòra dâu ragâzi d una blazza fòra ed misûra.

Àli èren gnínt èter che dâu däl tanti mujèr dal *Re dei Re*. Cal brèv òmen, vgnand in Euròpa e savànd che nuèter, ed spâusi, a psän avairen sâul ónna (almànc ufizialmânt), par pòra ed purtèr ufaisa al nòstri usànz l'avèva urdnè che àl sâu dâu mujèr àl s mascarèssen da màsti. Naturalmânt, int l'intimitè dl *Hotel Brun* e in chès ed bisâgn, al i arèv pò pinsè ló a cavèri la bërba! Èter ténp, eh? Quand parfén un *Re dei Re* al zarchèva ed purtèr rispèt ali usànz ed chi èter...

Sbraghirén

Babilògna

Int un trafilätt ai ò lèt una nutèzzia ch'la m à fât vgnîr un gran scramlézz zâ pr al filàn dla vétta: stra zincuant'ân, al s-santasî dal zänt dl'umanitè i sran tótt amucè dänter a däl zitè ch'àl dvintaràn sänper pió grandi e àl s ciamaràn *Megalopoli*. Cum s farà a dîr *Megalopoli* in dialätt? *Megalòpol?* Mah, ai arà da pinsèr quelcòn èter. Intinimòd chi s n intànnd l um dîs che al significhèt l é quall ed "zitè granda cme dîs, zänt zitè méssi insàmm".

E la fazannda la n é mégga tóttà qué. Parché, pr esänpi, una zitè con dîs-vènt miglión ed zitadén, am é d'avîs ch'la n séppa mégga pió un sît nurmèl, mo una zitè con i usvéi pighè e bôna sâul par Brèsa. Sé, insamma, una zitè môrta. Vâ bän che ai pôl èser däl zitè bèli o brótti, qualli ch'àl s pièsen e qualli ghignâusi. Mo ognónna, con la sô catedrèl, la sô cmónna, coi teàter e i bî palâz, l'à la sô fîsunumî, prezîs a una dóna ch'l'é mòra o biànnda, filucâna o sprucajén. E àl zitè àl én anc al sémbbol, madurè in zintunèra e mièra d ân, d un mudèl ed ziviltè: ai é qualli dóvv t arcgnóss la ziviltè di etròssc, di grèc o rumàn, o sinchenâ t ai vadd l'etè ed mèz, al rinasimânt, i ârab e cunpagnî brésscla. Ai srà pûr al sô mutív se, as fà par dîr, àl zitè di aztèc àli èren fâti difaränti ed qualli di cinîs. Tótti, però, àli avèven o àli an al sô stîl e la sô ânma.

Guardè invèzi la môda ch'la vén inànz al dé d incû: ai nâs di enòrum

mución ed zimânt ch'i n finèssen mài e ch'i én sänper de pió tótt prezîs: Sangâi cunpâgna Cicâgo, Río de Gianèiro caghè e spudè a Bonbèi... e vî ed ste päs. Mé, pr esänpi, a sän stè a Nòva Dèli e a Catmandú trai vòlt. Bän, l'últma vòlta cäl zitè àl n èren pió làur, mo i èren drî a dvintèr däl zitè americhèni, coi gratazîl e àl strè pénni murè ed màchin. E i abitànt? Bianc, nîgher e zâl armistiè, mo tótt separè, ognón ch'al bacâja la sô lãngua e un inglais al'arbóffa, int un zibaldân sänper pió grand. L'ónnica ucaziàn ed stèr insàmm e zarchèr ed capîres ón con cl èter, l'é quand ón al cànpra e cl èter al vannd. Pò, finé al mumintén dl afèri, vîa: ognón pr i sù furmintón.

Écco, am pèr ch'a siâmen drî a vadder un tîp ed zitè ch'avän sâul sintó int àl fòl. Fòrsi prèst as prà andèr a visitèr la nòva Babilògna. E almànc la fòss sâul ónna, mo t al sarè! Ói, al mând al vâ acsé e ai é chès ch'an s pòsa brîsa métri gnanc una pèza. Fòrsi as prèv pruvèr ed fèr dvintèr un pôc pió umèna una zitè ch'la crass dé par dé, ch'la dvintarà granda come tótt al mând, pòst che ste mând l à da èser glubalizè. Mo che ziviltè ai prà pò saltèr fòra da una situaziàn ed sta pòsta? La ziviltè ed Babilògna? E... i srèla ancâura una ziviltè?

la Taraghéggna (Gigén Lîvra)

Quí ch'i én stè a Bulaggna

I student ch'i vlèven sguazèr

In ón ed chi bî dâpp-mezdé dialetèl ch'i s fan ala *Famâjja Bulgnaîsa*, un gudiòl pr àli uracc' e pr al spîrit, Fausto Carpàn, ch'ai piès ed sburdler in còpia con cal bèl gèner ed Sisén, a un zèrt mumânt, stra un mutív e cl èter, l à tachè a intunèr al prinzéppi dal *Gaudeamus igitur*, la famâusa canzunatta che, a travèrs i sècol, l'à costitué l'esaltaziàn dla vétta sänza pensîr e péinna ed sguazén di zûven student dàli Università d un bèl pež ed mând.

Ste nómmer ed Carpàn al m à dè la drètta par dedichèr stavòlta al racànt ed "quí ch'i én stè a Bulaggna" brîsa a un sâul parsunâg', mo a cal sclèmm ed zûven ch'i én vgnó a studièr da foraví int la nòstra Università. Sta tra

diziàn ch'l'à sänper fât unâur ala zitè, la vén da dimónndi luntàn, se a pinsän che da quand i prémm zûven i arivènn a Bulaggna par tachèr a studièr insàmm, pagànd ed sô bisâca i profesûr, ai é pasè la blazza ed pió ed nôv sêcol.

Quí ch'i vgnèven dal'istassa naziàn i s ardušèven int un ruglâtt ciamè "al culèg". Int al palâz dl Archiginèsi, ch'al fó la cà dl'Università fén al 1803, as pôl vâdder äli insàgn ed quèsi sî mélla studétt ch'i fèven pèrt ed chi culèg'. Fén dal prinzéppi Bulaggna l'avé i miûr dutûr, cunpâgna Irnèri, Rulandén, Odofrêdo, ch'i insgnèven la lazz, e pr ascultèr äl sâu leziàn la zänt i arivèven da ògni banda. Al stûdi dla lazz al s azunté pò quall dla filôsôfi, dl'astronomí, dla midgèna, dl'aritmética e d ètri matèri.

A arciamèr tant studétt a Bulaggna la n é brîsa fôrsi stè sâul la buntè dl insgnamânt, mo anc al fât che int la nôstra zitè i canpèven cme di pundghén int la farénna, i magnèven es i bvèven bän con pôca spaisa, e al tänp gióss i psèven fèr un pô ed tuglièna e truvèr dla bôna cunpagnî.

E dänca, a bôna rasân, stra l sguazén ed chi studétt e al *Gaudeamus igitur* an i psèva che èser stè un ligâm piotòst strécc. Defâti la sô uréggin l'é da atribuîr a una canzunatta scrétta, in unâur ed San Martén, da Antonio Urceo, ciamè Codro, un profesâur ed grêc dl'Università stra l 1482 e al 1500. Mo al pèr che pò, con una zónta dal studânt Domenico Strada, la canzunatta la ciapé una fâurma vsérina magâra a qualla dal dé d incû.

Äl versiàn dal *Gaudeamus igitur* äli én pò stè dimónndi e sâul dal 1888, in ucsiàn dla fèsta pr i òt sêcol dla nôstra Università, ai fó aduté qualla definitîva e ufizièl, ch'i la pôlen cantèr anc i studétt mudèren. E s'i én bulgnîš, invèzi che in latén, magâra acsé: *Sguazän dänca ragazû/ fén che zûven a sän / dâpp la bèla zoventó / dla vciâja ai é i malân / e pò la s aspèta la tèra...etecètera, etecètera...*

Silvano Rocca

Bèppe e l'Andrécca

- Fenalmänt t î arivè! Stanòt ai é vgnó dla zänt in cà, e i m an purtè vî tótti äi medgén... Bisâggna andèr dal

dutâur par fèr dâli ètri rizèt... .

Bèppe al vâ dänter col sô pâs stóff, l à l ans e al pògia la spurténna ed plâstica in vatta ala tèvla, pò al s lâsa andèr in vatta a una scrâna.

- Mo Andrécca! T al sè pûr che äi tâu medgén a li tén mé, e tótt i dé a t pôrt qualli t è da tór! Vâddet, äli én qué, quassta l'é qualla t è da tór ala matéina, dâi, tû mò l'âcua...

L'Andrécca al le guèrda con un guèrd smaré:

- Mo ali èt tótti? Fâm mò vâdder... Epûr stanòt ai é vgnó dänter una dòna, e l'à avèrt tótt i casétt... Bisâggna ciamèr un frâb par canbièr la ciavadûra...

E Bèppe, cme tótt i dé, al prôva, con santa pazénzia, ed cunvénzerla, digandî che con la pôrta blindè l é inpusébbil che un quelcdón al pòsa andèr dänter, parché la cèv i l'an sâul lâur dû e un'avvâuda, e äi sbâr däl fnèster äli én bän asrè. Pò ai fa vâdder tótti äi scatlénni däl medgén, e al i spièga al môd e l urèri ch'äli én da tór.

L'èra stè una bèla ragâza l'Andrécca. Quand, sóbbit dâpp ala guèra, la lasé al sô pajais dal Vènet con la sô misèria, par spusèr cal bèl zâuven bulgnaiš, la cardé d'avair truvè la furtónna e la felizité. E invèzi i fónn di ân dûr, gnanc tant par la plómma, che a qualla l'èra aviè, mo pr i dsgóss che al maré ai fèva pasèr. St mänter che lí, a cà con la fangénna, la s inzgnèva a fèr quadrèr i mègher cònt dla famajja, ló, sänper in ghíngheri e alchè, al bazighèva baladûr e ipòdrom, acunpagnè da däl dòn sänper difarânti. In cal períod la subé al prémm ricóver in cà ed cûra par malatî narvâusi. La tgné bôta par socuànt ân, parché, nonostànt incôsa, l'èra sänper inamurè in sô maré. Fén che un dé, cunsiè da di amîg, al le dnunzié pr *abbandono del tetto coniugale*, rifiutând pò ed turnèrel a tór in cà quand ló al turné con la sòlita senegè dal pentimânt e dl amâur patèren.

Da par lí, con la Lîsa, la fó ancâura pió dûra. La lavurèva pr una famajja d urtlân, da ôvra e da sèrva: al'èlba la tachèva in cà, la claziàn, äi pulizî, la bughè, pò dâpp l'andèva int i canp a cójjer la vardûra, in znòc' par tèra. Ala sîra, quand cäli ètri ôver äli andèven a cà, lí l'avèva ancâura da lavèr la vardûra, con äi brâza a mói int l'âcua zlè. In tanta fadîga l'avèva sâul dû spirâi ed lûs: la ragâzòla ch'la la stèva

da stèr a cà, e al guèrd pèn ed comprensian ed Žvanén, ón di fiû ed cla famajja. Prèst al sô còr al s lasé andèr e l amâur (la trassca!) al fó cèr a tótt, e la padràina la la mandé vî (cum s parmitèvla lí, una dòna spusè, par de pió una sèrva, d aducèr sô fiòl!). Žvanén al n avé brîsa al curâg' ed lasèr la famajja patriarchèl e al sô lavurîr, mo al tòls in afétt par lí e la Lîsa un apartamintén e una budghèina da frûta e vardûra, e l'Andrécca la s fé bän vlair e aprezerè int la nôva ativité.

In st mänter la Lîsa, che ormâi l'avèva darsèt ân e l'èra inamurè, la dscruvé, int l istàss mumânt, d èser inzènta e amalè d una bróttta malatî. La s maridè, e l'Andrécca la tulé in cà al zännder e al fangén ch'l arivé sóbbit dâpp. I fónn dîš ân terébbil, pasè stra ricóver in sbdèl e períod ed ripraisa, quand la Lîsa l'arfiurîva, alternè a di mîš ch'la stèva maléssum. I avèven lasè la butaiga, e l'Andrécca la tgnèva sâul drî ala fiòla e al anvudén, st mänter che Žvanén al fé tótt al pusébbil, pió che un pèder, par paghèr tótti al cûr, sperând int un mirâcuel ch'an i fó brîsa. A ventsèt ân la Lîsa la muré, e sô maré al lasé la cà, purtândes drî al fangén. L'Andrécca la fó distróttta da cla perdîta dâppia. Žvanén, ch'l'avèva ormâi zincuant'ân, al lasé fenalmänt la cà ed sô mèder e al spusè l'Andrécca, ormâi lébbra, parché al maré l'avèva dmandè al divòrzi par spusèr l'últma cuncuéssta.

Mo par l'Andrécca la n èra gnanc finé: anc l anvâud, a vént ân, al s amalé dal mèl ed sô mèder, in trî ân al s n andé anca ló, e par lí ai taché sänper pió féss i mumént d inabiamânt mentèl e äi fisaziàn. L'arivé parfén a dîr che Žvanén ai purtèva vî la ròba dal armèri par purtèrta in cà dai sù. I ûltum ân ed Žvanén i fónn avelenè da cäl manî, e dala pòra che dâpp ed ló inción fóss in grèd ed fèri frânt.

E invèzi al se sbaglièva: dâpp a zéncv ân ed veduvanza, dâpp èser stè la disperaziàn ed divèrs anvûd, dâpp avoir canbiè dâu vòlt cà e zitè, adèsa un ànzèl al vâ tótti äi matén in cà dal'Andrécca. L é vèc' e stóff Bèppe, la vétta l'é stè dûra anc par ló, mo l à un còr inamurè e una misiàn da purtèr a cò, dedichèr ògni âura dal sô tänp

a qualla ch'l'è dè un scòp ala sò vètta: l'Andrécca.

la Nòccia d Bastèl

"Quí ch'i én stè a Bulaggna" Silvano Rocca

Pùc dé fà, ai 29 ed febrèr, ai ò catè int la pòsta eletrònica la *maila* con al pèz che Silvano, puntualéssum come sänper, al m à mandè pr al giornalén. Al sò scrètt, ch'a psì lèzer int äi pàgin 2 e 3, al dscàrr dal "*Gaudeamus igitur*", la canta di universitèri ed tòtt al mänd ch'l'è nèda pròpi qué, a Bulaggna.

Ste sò scrètt al srà l ùltum, parché Silvano al s n é andè - cum as dīs - "in pónta ed pī", sänza dsturbèr inción, una maténna ed mèrz. Stra i amìg dla "Bàla dal Bulgnais" e, pió in generèl, stra tòtt quí ch'i an a còr al nòster dialàtt, a sän tòtt d acòrd che Silvano l é stè ón di pió gran poèta di nùster ténp: quand al mandèva dla sò ròba ai cuncùrs ed tòtta la pruvénzia, l éra quèsi zèrt che al prèmm prèmi al srèv stè al sò. Silvano l avèva una vänna uriginèl e genuénna, cum al dīs Gigén Lìvra "*una vena di stampo romagnolo*", ch'l é, cardīm a mé, un aprezamänt ed gran valàur, parché i poèta rumagnū i an una mèrcia in pió.

Dàpp ch'a l avän salutè in Zartàusa, ai 10 ed mèrz, am s é zlé al sangv int al lèzèr al finèl dal sò ùltum "*Quí ch'i én stè a Bulaggna*":

"Sguazän dänca ragazū / fén che zūven a sän / dàpp la bèla zoventó / dla vciàja ai é i malän / e pò la s aspèta la tèra..."

Stà in pès, Silvanén, e che la tèra la t séppa alzìra.

Fausto e i amìg dal dialàtt

Carlo Degli Esposti

In st mänter ch'ai èren lé a salutèr Silvano, ai é arivè Franco Girotti "al pustén". Franco l é ón ed chi pundghén da bibliotèca ch'i n san ónna pió dal dièvel.

- *It vgnó par Silvano?* - a i ò dmandè.

- *Mé a sän vgnó par zarchèr la tàmmba ed Carlo Degli Esposti...*

- *Mo chi: Carlo, l espèrt ed stòria bulgnaisa? La guìda artésstica? Insàmma: al "nòster" Carlo?*

- *Pròpi ló! Una ciòpa ed stmèn indri ai ò lèt al sò murtòri int al Carlén e alàura a sän vgnó a zarchèr la sò tàmmba...*

L é stè acsé ch'ai ò inparè che Carlo Degli Esposti l é mòrt, e con ló as n é andè ón di pió prufónnd studiùs dla stòria dla nòstra zitè. Carlo l éra ón ed quí che mé a bvèva äi sàu paròl, cèri e sänza tanti vultè, e pò in pió l adruvèva al dialàtt, un bèl bulgnais "ptrugnàn". In cunbinaziàn con Mario Fanti, mo anc scrivänd "in pròpi", al s à lasè di līber preziùs. L éra anc un letàur dal nòster giornalén e al sò aprezamänt l éra par mé una mdàja al valàur. Gràzie, Carlo, pr avairum fät cgnósser de pió e méi la nòstra Bulaggna.

Lorenzo Grazia

L éra al presidänt dla cunpagnì "Al nòstar dialàtt" ed Castnès, e in tòtti äi cumèdi - scrètti sänper da Marcello Gamberini - al s risarvèva una pèrt, magàra cinulénna, tòtta par sé. L éra un bèl sgnàuri, distént e ed bōni manìr, e con ló a m sän sänper truvè d acòrd sò incōsa. Stra la sò cunpagnì e la nòstra ai é un'intaisa parfèta, ch'la s trasfàurma in colaboraziàn: làur i vénnen d estèd int l'*Arena del Navile* e nuèter andän d invèren int al sò teàter a Castnès. St àn, anc se Luränz l é partè pr al gran viáz, ai 28 ed zógggn, i atūr dal "Nòstar dialàtt" i sran in sèna con la cumèdia "Al pōver zio Cuśmén", parché la lazz dal teàter l'é sänper qualla: mòi farmères! Avanti pūr, ragàz, con un salūt afetuàus a tòtt quant, mo in particulèr ala bravéssima Amèlia, la mujèr ed Luränz e prèmma artéssta dla cunpagnì.

Un arcòrd ed Lucio

Ragàz, pió che un giornalén, quall ed st mais l um pèr un boletén ed guèra: quant ed chi murt! Ed Lucio Dàla i an détt e scrètt incōsa. Mé ai ò sàul un arcòrd luntàn: premavaira dal 1967, al Dūse i fènn un dàpp-mezdé par Padre Marella. Ai éra "al Grópp" (Gianni Cavriani, Bruno Baratozzi, Nando Gurioli, Mauro Mattioli) ch'i cantènn la "Madunénna". Pò ai éra Quínto Ferèri, la Debora Kooperman, Guccini e ló, Lucio, ch'l éra bèle famàus. Al fò lé ch'al cantè par la prèmma vòlta in pòbblic "4.3.43" (*Ge-*

sù Bambino) e al fò acsé cuntänt dal risultèt che, sänza che inción ai dmandèss un "bīs", al la cantè dàu vòlt. Adès al la canta dnanz a ló, lasó...

La siänza di nùster vïc'

Isòp (*Hyssopus officinale*) – issopo o isopo, suffrutice sempre verde de' nostri monti, pianta conosciuta fino dai tempi biblici e fin d'allora ritenuta medicinale. Reputata tossica e stimolante, usata contro la tosse e il catarro e per l'aroma delle sue foglie come condimento delle vivande.

Da: G. Ungarelli, *Le piante aromatiche e medicinali nei nomi, nell'uso e nella tradizione popolare bolognese*.

Tipografia Luigi Parma, 1921.

Al Pànt dla Biàndda

Nómmer 111 dal 2012

Diretàur iresponsàbil e limusnìr:

Fausto Carpan

Dsègggn uriginèl:

Lupàmmbol (Wolfgang)

Umberto Sgarzi

Matitàza (Giorgio Serra)

Coretàur di sbàli: **Bertén Sèra**

Strulgån eletrònica: **Àmos Lèli**

Abunamént par pòsta: almànc 20 € al àn.

Indirèzz:

FAUSTO CARPANI

Via Emilia Ponente 21

40133 BOLOGNA

tel. cell. 339-3536585

fausto.carpani@alice.it

Tòtt i scrètt in dóvv an i é brīsa indichè
l autàur i én ed Fausto Carpani.

Al dizionèri ed riferimänt par càl paròl
ch'ali én difèzzil da capìr l é quasst:

Lepri – Vitali

Dizionèri

BULGNAIS - ITAGLIÀN

ITAGLIÀN - BULGNAIS

Pendragon, 2009

I sīt bulgnīs i én quissti:

www.pontedellabionda.org

www.clubdiapason.org

www.lafamigliabolognese.it

www.bulgnais.com

www.marcopoli.it

I programmi di - Carpani e i sù amìg -

MARZO	
Domenica 25, ore 17.....	Sala Centofiori (via Gorky 16, Corticella): "È primavera...", concerto con Fausto Carpani e la Banda Puccini diretta da Marco Benatti. Ingresso: adulti 5 euro; bambini fino a 12 anni gratis
Giovedì 29, ore 16,30.....	Alla Famajja Bulgnaiša (via Barberia 11): pomeriggio con i poeti dialettali, con la partecipazione di Fausto Carpani e Sisén. Presenta Mirella Musiani. Ingresso libero.
Sabato 31, ore 21.....	Teatro di Monteveglio: "Quando i portici erano di legno" fatti, personaggi, luoghi del medioevo bolognese raccontati e cantati da Fausto Carpani con Antonio Stragapede e con le immagini create da Giorgio Serra.
APRILE	
Giovedì 19, ore 21.....	Sala ARCI Paradiso (via Bellaria San Lazzaro): Carpani e i sù amìg e il coro "I bruschi" in una serata pro Istituto Ramazzini.
Giovedì 26, ore 16,30.....	Alla Famajja Bulgnaiša (via Barberia 11): pomeriggio con i poeti dialettali, con la partecipazione di Fausto Carpani e Sisén. Presenta Mirella Musiani. Ingresso libero.
MAGGIO	
Mercoledì 16, ore 16.....	Circolo Dozza (via San Felice 11): pomeriggio con i poeti dialettali, con la partecipazione di Fausto Carpani e Sisén. Presenta Mirella Musiani. Ingresso libero.
Giovedì 31, ore 16,30.....	Alla Famajja Bulgnaiša (via Barberia 11): pomeriggio con i poeti dialettali, con la partecipazione di Fausto Carpani e Sisén. Presenta Mirella Musiani. Ingresso libero.

**Stiamo lavorando per offrirvi
"Andè bän int al canèl 2012"!
Dal 24 giugno al 22 luglio, tutte le sere:
musica, cabaret, teatro, dialetto,
burattini, karaoke, balli tradizionali...
...e le famose crescentine del
PONTE DELLA BIONDA!**